

KARDINALOVA HOMILIJA PRIGODOM PROSLAVE 1700. OBLJETNICE MILANSKOG EDIKTA

(Rakovica, 18. kolovoza 2013.)

Liturgijska čitanja: Izr 31,10-31; 1Kor 1,17-25; Iv 8,28-36;

Draga braćo i sestre!

1. Radosna smo se srca sabrali u Rakovici, župi Gospićko-senjske biskupije, koja danas slavi svoju zaštitnicu svetu Jelenu, majku rimskog cara Konstantina. Od srca pozdravljam sve vas nazočne u ovoj Euharistiji, u kojoj zahvaljujemo Isusu Kristu za otajstvo njegova križa i uskrsnuća. Srdačno pozdravljam pastira ove partikularne Crkve, gospićko-senjskog biskupa mons. Milu Bogovića, dekana slunjskog mons. Milu Pecića i župnika Rakovice preč. Peru Boguta. Rado pozdravljam nazočnu braću svećenike, redovnike i redovnice, a posebno župljane Rakovice. Biskupu domaćinu mons. Bogoviću zahvaljujem na pozivu da sudjelujem u ovom znakovitom slavlju.

U biskupskom zajedništvu srdačno pozdravljam predsjednika Hrvatske biskupske konferencije, zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića, metropolita ove crkvene pokrajine, riječkog nadbiskupa mons. Ivana Devčića te biskupa šibenskog mons. Antu Ivasa. Pozdravljam načelnika općine Rakovica gospodina Franju Franjkovića, sve predstavnike društvenih vlasti i članove i članice civilnih udruga, posebno braniteljskih, udruga žena te pokreta »U ime obitelji«. U vjerničkom zajedništvu srdačno pozdravljam hodočasnike i goste, kao i sve vas, braćo i sestre, koji ste s nama povezani putem radija i televizije.

2. Danas slavimo »veliku ženu svete uspomene«, kako caricu Jelenu naziva sveti Ambrozije, biskup i crkveni naučitelj. Ona je rođena sredinom trećeg stoljeća u Drepanumu, u pokrajini Bitiniji. Iako je potjecala iz

skromne obitelji, veoma se mlada udala za Konstancija Klora, rimskog dužnosnika koji će kasnije postati cesarom.

Kad je njezin sin Konstantin, godine 306., naslijedio svog oca Konstancija Klora i postao rimski car, pozvao je svoju majku na carski dvor i dodijelio joj naslov Augusta. Jelena je taj visoki položaj iskoristila da čini dobro te je pritjecala u pomoć bijednicima svake vrste. Sama je 312. godine postala kršćankom. Odlikovala se kršćanskim krjepostima te milosrđem prema potrebnima.

Carica Jelena bila je prožeta izvanrednom ljubavlju prema Isusu Kristu te se s dubokom pobožnošću uputila na hodočašće u Isusovu domovinu. Htjela je time počastiti ona mjesta koja je svojim životom posvetio naš Spasitelj. Zauzela se za gradnju bazilike Isusova rođenja u Betlehemu i Uzašašća Gospodinova na Maslinskoj gori. Predaja pripisuje carici Jeleni našašće Kristova križa. Umrla je u dubokoj starosti oko 330. godine. Veoma joj se rano proširilo štovanje, kako na Istoku, tako i na Zapadu; katolici je slave na današnji dan, a pravoslavci 21. svibnja, zajedno s njezinim sinom Konstantinom.

3. Današnje prvo čitanje je zaključak svetopisamske knjige Mudrih izreka koje donosi pjesmu o vrsnoj ženi. Ona vrijedi više nego biserje i zaslužuje svaku hvalu. Žena u kršćanstvu ima posebnu ulogu, a ta se uloga odražava u liku Djevice Marije, koja je, kako reče papa Franjo, iznad apostola. »Žena je ta koja okuplja društvo, brine se za njega i održava ga, ona je majka zajednice; žena ima dar materinstva, dar nježnosti« (Papa Franjo, O nebu i o zemlji, str. 81.).

Braćo i sestre, u slijedu razmišljanja o važnosti žene u Crkvi i društvu, ovdje želim ponoviti poziv blaženog pape Ivana Pavla II. upućen nam u Hrvatskoj, u Dubrovniku, 2003. godine, a koji je i danas veoma aktualan:

Ženo, »tebi je Bog povjerio na poseban način stvorenja, te si pozvana postati nezamjenjiva potpora postojanju svake osobe, posebno pak u krugu obitelji. Vrtoglavi tijek suvremenoga ljudskog života može dovesti i do zamagljenja i čak do gubitka onoga što je ljudsko. Možda je našem dobu

kao ni jednomu drugom razdoblju povijesti potrebna 'ona umnost žene, koja će jamčiti osjetljivost za čovjeka u svakoj prigodi' (Mulieris dignitatem, 30).

Hrvatske žene, svjesne svojega vrlo uzvišenoga poziva 'supruge' i 'majke', nastavite gledati na svaku osobu očima srca te joj ići ususret i biti uza nju osjetljivošću, što je vlastita majčinskome osjećaju. Vaša je nazočnost prijeko potrebna u obitelji, u društvu, u crkvenoj zajednici« (Propovijed pape Ivana Pavla II. u Dubrovniku, 6. lipnja 2003.), naglasio je blaženi Ivan Pavao II.

4. Sveta Jelena, kao žena i majka, imala je zacijelo veliki utjecaj na svoga sina cara Konstantina. Ove godine se slavi 1700. obljetnica Milanskog edikta, kojim je započelo novo povijesno razdoblje, ne samo za kršćanstvo, nego i za čovječanstvo. Naime, Konstantin, sin svete Jelene, nakon što je porazio Maksencija 312. godine, kao car na Zapadu u veljači 313. godine sastao se s carem Istoka Licinijem. Raspravljali su i o kršćanima te donijeli nova pravila. Rezultat toga bio je poznati Milanski edikt.

Tim pravnim aktom nije samo završen višestoljetni progon kršćana, nego je doneseno načelo slobode vjeroispovijesti. Nije to bio akt o toleranciji, nego o ravnopravnosti svih vjeroispovijesti. Možemo reći da Milanskim ediktom prvi put u povijesti dolaze do izražaja dvije dimenzije prevažne za dobro organiziranje društva i političke zajednice, a to su: vjerska sloboda i laičnost države.

5. Dragi vjernici, sveti Pavao nam u današnjem drugom misnom čitanju nedvosmisleno svjedoči da je poslan navješćivati Evanđelje da se ne obeskrjepi križ Kristov (usp. 1Kor 1,17). Predaja pak povezuje Konstantinovu pobjedu iz 312. godine, koja je prethodila Milanskom ediktu, s njegovim viđenjem što ga je imao u »simboličkoj noći svoje nevjere« kad mu se na nebu pojavilo znamenje u vidu križa te je čuo glas: »U ovom ćeš znaku pobijediti«.

Braćo i sestre, Kristov križ je jedini znak naše pobjede. Kao pojedinci i kao narod toliko smo puta to osjetili i doživjeli u našoj hrvatskoj povijesti.

To je tako zorno osjetio i puk ovoga mjesta i slunjskoga kraja, posebno u Drugom svjetskom ratu i Domovinskom ratu. Bez mudrosti križa i bez ljubavi prema Kristu, u čovjeku se javlja neprihvatanje evanđeoskih izazova. Ljubav mora biti nošena samo ljubavlju i to je njezin križ. Mudrost križa stavlja Boga na prvo mjesto. Križ naš svagdanji po Kristu postaje svagdanji pogled ljubavi, nade i vjere.

U ovoj Godini vjere pozvani smo u križu vidjeti dar koji nam je dan da bi vjerovali da se ništa ne događa izvan Božjih ruku, te da nas sve to snažnije privlači Kristu. Mudrost križa nas usmjeruje na slavlje pobjede ljubavi nad mržnjom, opraštanja nad osvetom, služenja nad gospodarenjem, poniznosti nad ohološću, jedinstva nad podjelama. Današnji nas blagdan poziva da se ne bojimo istine, da sačuvamo čistoću vjere te da ustrajemo u karitativnoj revnosti.

6. »Upoznat ćete istinu i istina će vas osloboditi« (Iv 8,31). U naviještenom evanđeoskom odlomku, Isus se objavljuje kao Sin Očev, Spasitelj, jedini koji može obznaniti istinu i dati pravu slobodu. Isus se uvijek obraća ljudskoj slobodi koju poštuje. Draga braćo i sestre, vjerska je sloboda u ishodištu moralne slobode. Otvorenost istini i dobru, otvorenost Bogu, ukorijenjena u ljudsku narav, daje puno dostojanstvo svakom čovjeku i jamstvo je uzajamnog poštovanja među osobama.

Stoga gledajući iz povijesne perspektive možemo reći da je Milanski edikt početak jednog procesa koji nije dovršen. Događaji koji su slijedili bili su podloga za bremenitu povijest uspona i padova; odnosa suradnje, nerazumijevanja i napetosti između politike i vjere. U svemu tome možemo kao ključ za čitanja uzeti: kakvo je u pojedinim povijesnim razdobljima bilo poštivanje i ostvarivanje vjerske slobode.

Promatrajući našu hrvatsku stvarnost, mogli bismo reći da Bog Crkvu u hrvatskom narodu vodi do dubljeg razumijevanja naše povijesti i to u nastojanju da što realnije uočavamo sadašnjost u kojoj živimo. Podižući pogled prema Kristovu križu, u stalnom odnosu s Kristom živim i prisutnim, otvarajući mu svoje srce i svoj um u osobnoj i zajedničkoj

molitvi, učimo stvari promatrati na nov način i shvaćati njihov pravi smisao.

7. Kao vjernici pojedinačno, i kao Crkva zajedno, ne smijemo ostati samo aktivni promatrači, nego i odgovorni djelatnici. Zauzimanje za vjersku slobodu u nas je zalaganje za čovjeka, njegovo dostojanstvo i istinsku demokraciju u društvu i državi. I kninski slučaj zlostavljanja zbog vjere i kršenja temeljnih ljudskih prava, kao i primjer nepopuštanja zloupotrebi položaja i nezakonitoj prisili, pa i pod cijenu žrtve i otpuštanja s posla, ali i pobjeda zakonitosti, poziv je svim katoličkim djelatnicima u zdravstvu na hrabro svjedočenje svoje vjere i dosljedno življenje svoga kršćanskog poziva.

Nadalje, i građanske inicijative koje promiču ustavno pravo roditelja da samostalno odlučuju o odgoju svoje djece, kao i one koje se zalažu da se zaštititi brak kao ustanova jednog muškarca i jedne žene, pomažu odgovornima u državi i društvu da se, poštujući tradiciju hrvatskog naroda, što konkretnije zauzmu u provedbi zakona i međunarodnih povelja o temeljnim ljudskim pravima. Sve je to u službi čovjeka, a pomaže razvoj demokratskih procesa u hrvatskom društvu.

Dragi vjernici, molimo zagovor Presvete Bogorodice, najvjernije odvjjetnice Hrvatske, sa žarkom željom da nas svako sudjelovanje u Euharistiji učini što dostojnijim svjedocima vjere, nade i ljubavi. Neka nas u nebu zagovara sveta Jelena Križarica da bismo noseći vlastiti križ uvijek svjedočili ljubav koja pobjeđuje zlo. U tom nastojanju bili nam od pomoći blaženi Alojzije Stepinac i svi hrvatski mučenici. Amen.